

מסמך זה מיועד לכם - תושבי ותושבות הרשויות המקומיות, ששואפים ושואפות לעיר בריאה, טובה ומקיימת יותר לכולם. במסמך תמצאו שאלות בתחומי החיים והסביבה, שריכזנו לשימושכם בחוגי בית, פאנלים של מועמדים, מפגשים אישיים ועוד, כדי שהפוליטיקאים ידעו שהנושא הסביבתי ברשות המקומית הוא החיים עצמם! הם אחראים. על איכות חיינו.

- שחרור מהרכב הפרטי — עמוד 2
- תיכנון ובניה ירוקה — עמוד 3
- עצים וטבע עירוני כתשתית עירונית — עמוד 4
- חום עירוני ומצבי אקלים קיצוניים — עמוד 5
- מזון — עמוד 6
- בריאות, רווחה — עמוד 7
- קהילה וחינוך — עמוד 8
- פסול ומיחזור — עמוד 9
- אנרגיה — עמוד 10
- נושאי סביבה נוספים — עמוד 11
- מנגנונים עירוניים — עמוד 12
- כללי — עמוד 13

שחרור מהרכב הפרטי

1. השימוש בתחבורה ציבורית גובר ככל שהיא מהירה וזמינה. האם והיכן בכוונתך להקצות מקום לנת"צים נוספים בעיר?
2. השימוש בתחבורה ציבורית גובר ככל שהתחנות מוצלות, מוגנות משמש/ גשם/ רוח, בטוחות ומוארות (אם אפשר ע"י אנרגיה סולארית בייצור מקומי). האם וכיצד בכוונתך לשפר את איכות התחנות בתחום הרשות?
3. אלו פעולות טקטיות ותכנוניות בכוונתך לבצע במרחב הציבורי לטובת הולכי רגל ורוכבי אופניים ברשות שלך?
4. אלו פעולות בדעתך לנקוט כדי לקדם שימוש באמצעי תחבורה אישיים (מיקרו מוביליות) במהלך הקדנציה שלך – מבלי לפגוע במדרכה ובהולכי הרגל? ומבלי להפקיר את הרוכבים לסכנות הכביש?
5. הק"מ הראשון והאחרון של הדרך, במקרים רבים מכריעים את בחירת התושבים אודות השימוש בתחבורה ציבורית או פרטית. הקילומטרים הללו הם לרוב בתחומי הרשות - בסמיכות לבתיהם של התושבים ובסמיכות למוקדי התעסוקה והפנאי בעיר. מה תעשה/י במהלך הקדנציה שלך כדי להפוך את הקמ"רים (האזורים) הללו למקושרים, נגישים ונעימים יותר להליכה/ לרכיבה?
6. אלו פעולות אחרות בכוונתך לנקוט כדי "להפוך את פירמידת התחבורה" (כגון: צמצום תקני חניה, תמחור חניה, תגבור תחבורה ציבורית ע"י העיריה בזמנים שהיא אינה זמינה ועוד)?
7. באיזה אופן תפעל על מנת להנגיש שירותים תעסוקה וכד' מגוונים במרחק הליכה?

תכנון ובניה ירוקה

(השאלות בתחומי התכנון הירוק פרוסות לאורך המסמך)

8. האם וכיצד בכוונתך לצמצם את שטחי האספלט בעיר - במהלך ההתחדשות העירונית ומבלי לפגוע בה?
9. כיצד בכוונתך לפעול לצמצום פסולת הבנייה בעיר - נוכח היקפי הבנייה המשמעותיים הצפויים - הן כבנייה חדשה הן בתהליכי התחדשות עירונית?
10. כיצד והאם בכוונתך להעלות במהלך הקדנציה שלך את דירוג הבנייה הירוקה במבני ציבור בעיר?
11. אלו התאמות אקלימיות מתוכננות בעיר במהלך הקדנציה שלך במבני הדיור, הציבור והחינוך בעיר?
12. איך תפתח צפיפות ועירוב שימושים באופן שייצמצם את הצורך בנסיעה פרטית ויאפשר את קבלת מירב השירותים במרחק הליכה?
13. האם בכוונתך לפעול לבחינה מחודשת של תכניות בינוי והתחדשות עירונית, שכיום אינן מאפשרות מעבר תחבורה ציבורית בשכונות?
14. האם בכוונתך לפעול לבחינה מחודשת של תכניות בינוי והתחדשות עירונית, במטרה להדק ולשפר את מדיניות ההגנה על עצים בוגרים?

עצים וטבע עירוני כתשתית עירונית

15. במקרים רבים אנו רואים שיש פערים גדולים בין שכונות שונות בעיר: שכונות המדורגות גבוהות יותר מבחינה סוציו-אקונומיות, נהנות מכיסוי גבוה יותר של עצים בתחומן. האם נתת דעתך על סוגייה זו וכיצד אתה מתכוון לפעול בנושא?

16. עצים הם תשתית קריטית להתמודדות עם השלכות משבר האקלים בעיר, כשמדובר בחום עירוני, בהצפות ועוד. איך בכוונתך להגן על העצים הוותיקים בעיר ולצמצם באופן דרמטי את מספר כריתות העצים? (או לחלופין - מה המדיניות שלך בנושא הגנה על עצים ותיקים?)

17. האם, מתי והיכן מתוכננת נטיעה משמעותית של עצים (לפי מדריכים ממשלתיים עדכניים רלוונטיים) כחלק מתוכניות ההתחדשות העירונית, במרחב הבנוי ובמרחב המתוכנן?

18. אלו אזורים ברשות בכוונתך לשקם מבחינה אקולוגית וסביבתית (לרבות שיקום מערכות טבעיות שהופרו) בחמש השנים הקרובות - וכיצד?

19. האם לרשות המקומית ישנה תכנית אב סטטוטורית לטבע עירוני? אם לא, האם וכיצד בכוונתך לקדם כזו? אם כן, האם וכיצד בכוונתך לחזק אותה?

20. כיצד בכוונתך לשמור על השטחים הפתוחים בעיר וסביבה? אם יש שטחים פתוחים שמתאימים לדעתך לבניה: אלו שטחים ומדוע?

21. האם בכוונתך לעודד שימוש בחומרים טבעיים על פני דשא סינטטי ויריעות צמיגים - בחצרות גני ילדים ובבתי הספר?

חום עירוני ומצבי אקלים קיצוניים

האופן שבו בנויה העיר משפיע משמעותית על עומס החום ותחושת הלהט בתוכה – וכאן טמונה הזדמנות גדולה להשפיע על המצב ולשפר את תנאי המחיה.

22. נוכח גלי החום שהולכים ומתגברים, כיצד בכוונתך להתמודד עם הצורך בהצללה מסיבית של המרחב הציבורי בעיר, עוד במהלך הקדנציה שלך ובהתאמה להחלטת הממשלה בנושא זה? (בדגש על הרחובות כצירי הליכה).

23. כיצד העירייה תיערך לגלי חום במהלך הקדנציה? כיצד תפעל/י לצמצום עומסי החום בעיר? ואיך העירייה מתכננת להתמודד במהלכם?

24. האם העירייה תמפה איי חום עירוניים במטרה להקים מקלטי חום עירוניים בהתאם?

25. כיצד העירייה תיערך להצפות ואירועי גשם קיצוניים? כיצד העירייה תפעל למניעת הצפות? כיצד היא תתמודד במהלך האירועים עצמם?

מזון

26. ערים סביב העולם פועלות לאפס בזבז מזון בתחומן. כמה אחוזים של בזבז מזון תתחייב/י למנוע בשנה הקרובה וכיצד? בתוך כך: האם תכונן חוקי עזר עירוניים אשר אוסרים על רשתות שיווק מזון לשפוך אקונומיקה על שאריות המזון שהן זורקות? האם תנהיג מדיניות הצלת מזון על סף פג תוקף מרשתות שיווק לטובת נזקקים? האם תתווה מדיניות צמצום בזבז מזון כחלק מרשיונות העסק למסעדות?
27. האם וכיצד בכוונתך להטמיע מערך הזנה בריא ומקיים במערכת החינוך?
28. ככל שאין ברשות המקומית תזונאית עירונית (בהתאם להגדרת התפקיד שפיתח אגף התזונה במשרד הבריאות) - האם תפעל/י להעסקת תזונאית עירונית?
29. האם תתאים/י את הרכש ואת סביבת המזון במוסדות עירוניים, ובהתאם למכרזים עירוניים, להנחיות התזונה הלאומיות?
30. האם תמנע/י פרסום ושיווק של מזון מזיק ומזון מהחי באירועים עירוניים?
31. האם תפעל לצמצום הפרסום של חברות מזון בבתי ספר?
32. האם ואלו שטחים בכוונתך להקצות לטובת חקלאות עירונית וקהילתית, גינות מאכל עירונית וכיוב'?
33. האם וכיצד בכוונתך לפעול לקידום סביבת מזון בריאה ובת קיימא בעסקים ובמוסדות בתחומי הרשות (לרבות בתחום מכירת מוצרי מזון, מסעדות, הגשת מזון במוסדות וכיוב').

בריאות, רווחה

34. האם וכיצד בכוונתך לאסוף ולאגם נתונים בקשר לבריאות ואיכות החיים ברמה העירונית והתת-עירונית?
35. האם וכיצד בכוונתך לדאוג כי בכל שכונה בעיר יהיה מרחב ציבורי מוצל, מואר, מונגש, בטוח ומתאים לפעילות גופנית וספורטיבית? (לשמירה על בריאות התושבים ועוד).
36. האם בכוונתך לגבש תכנית חירום והכלה למפגעי בריאות בהשפעת שינויי האקלים, ובתוך כך גם למפות את האוכלוסיות הפגיעות בעיר?
37. כיצד בכוונתך לפעול לשיפור החיברות של הקשישים בעיר? ובתוך כך להגברת התמיכה בהם במהלך אירועי אקלים קיצוניים? (וכנ"ל לגבי אוכלוסיות פגיעות נוספות).

קהילה וחינוך

38. האם ובאלו אופנים תטמיע/י במהלך הקדנציה תוכניות חינוך אקלימיות לכל קבוצות החינוך (הפורמאלי והבלתי פורמאלי) והגילאים?

39. האם וכיצד תטמיע/י תוכניות הכשרה לצוותי החינוך אודות משבר האקלים?

40. האם במהלך הקדנציה שלך יופצו הנחיות לסיוע לאוכלוסייה בסיכון ולבעלי החיים, כך שיהיו מונגשות לכל התושבים? (בכל השפות בעיר).

פסולת ומיחזור

41. מהי לדעתך מדיניות הפסולת והמיחזור המתאימה לרשות המקומית שלך? אלו שינויים נדרשים לבצע על מנת לממש אותה?

42. הפסולת האורגנית היא המרכיב המרכזי בפסולת המוניציפלית בארץ - כ-44% לעומת כ-20% במדינות מערביות אחרות. נוסף על הפוטנציאל לחסכון כלכלי, לטיפול בפסולת אורגנית יש משמעות רבה מבחינה סביבתית ואקלימית. כיצד בכוונתך לפעול לצמצום הפסולת האורגנית והטיפול בה? (ביתית ומסחרית).

43. צמצום במקור של שימוש באריזות וכלים חד-פעמיים הוא חלק משמעותי בצמצום פסולת, שגם מקל על העומס במערך הטיפול בפסולת. אלו צעדים בכוונתך לנקוט בעניין זה? (למשל: הפסקת שימוש בכלים חד-פעמיים בפעילות עירונית/ אצל זכיינים עירוניים, איסור שימוש בכלים חד-פעמיים בפארקים עירוניים, מערך השאלת כלים ועוד).

44. לעיר חלק חלוצי בשרשרת המיחזור. כיצד תשפיר/י את אופי המפגש בין האזרח/ התושב לפח?
מוכוון למועצות מקומיות:

45. כיצד בכוונתך להתמודד עם תופעת שריפת פסולת?

46. כיצד בכוונתך להתמודד עם השלכת פסולת בניין בשטחים פתוחים/ בגדות נחלים?

אנרגיה

47. מהן הפעולות שאת/ה מתחייב/ת לנקוט בהן על מנת לקדם התייעלות אנרגטית משמעותית בעיר - מעבר למה שכבר נעשה כיום?

48. כיצד תפעל/י על מנת לנצל את מלוא הפוטנציאל של הרשות המקומית להפקת אנרגיה מתחדשת? בין היתר, ניתן להתייחס להזדמנויות הטמונות ברפורמת משק החשמל, אשר צפויה לאפשר לרשויות המקומיות להיות שחקניות פעילות בתחום זה. בנוסף, בעיר יש מוקדים ומתקנים רבים שלצד השימוש היומיומי בהם, ניתן גם להפיק מהם אנרגיה (למשל, באמצעות הצבת פאנלים סולאריים מעל שבילי אופניים, או באמצעות הפקת אנרגיה מדלתות סבסבת). האם, היכן וכיצד בכוונתך להפיק אנרגיה מתחדשת בדו שימוש בעיר?

49. האם את/ה מכיר/ה את המונח 'עוני אנרגטי'? מהן הפעולות שבכוונתך לנקוט על מנת לצמצם עוני אנרגטי בעיר שלך בחמש השנים הקרובות? כיצד בכוונתך לסייע לאוכלוסיות מוחלשות שאינן יכולות לשלם על חשמל וחשופות לפגעי מזג אוויר קיצוניים?

50. האם וכיצד בכוונתך לפעול במטרה לעודד/ לקדם/ לסייע לתושבים להתקין מערכות ייצור אנרגיה בבתי משותפים?

51. האם ומתי בכוונתך להקים בעירייה תאגיד אנרגיה עירוני? (שיכול להיות מקור הכנסה לרשות ולסייע בהחדרת אנרגיה מתחדשת).

52. האם העירייה תיטול על עצמה מחויבות ותקבע יעדים מדידים להפחתת פליטות גזי חממה?

נושאי סביבה נוספים

53. אלו פעולות תבצע/י לטובת מניעת בזבז מים - בהיקף משמעותי - בעיר?

54. אלו פעולות בכוונתך לנקוט לצמצום זיהום האור בעיר, ממקורות ציבוריים ופרטיים?

55. האם וכיצד בכוונתך לדאוג לגינון בר קיימא, כגון: התאמת מיני הצמחים למקום, שימור תכסית קרקע, עידוד גגות וקירות ירוקים, גיזום אקולוגי, שימור עשביה טבעית והימנעות משימוש בחומרי הדברה? אם באמצעות קבלן חיצוני - כיצד תיעשה הקפדה על נושאים אלו? האם יהיה גורם הממונה על כך מטעם העירייה?

56. האם יש לך דוגמאות מעוררות השראה בתחום הקיימות, הסביבה והאקלים - מהארץ/העולם שרצית לייבא לעיר שלך?

מנגנונים עירוניים

57. בערים וביישובים רבים ברחבי העולם מכירים בחשיבות של תחום האקלים, ומשלבים במבנה הארגוני של העיר תפקידים, מוסדות ופונקציות שונות בתחום. על מנת שהרשות המקומית בה את/ה מתמודד/ת תוכל לפעול באופן מיטבי בתחום - מהי ההצעה שלך לתקנים חדשים או חידוד הגדרות תפקיד שיש להעמיד, ועדות, צוותי עבודה וכיוצ"ב?

58. כיצד תפעל/י על מנת לשקף לציבור הרחב מידע סביבתי כגון: היתרי כריתות עצים, זיהום אוויר, עמידה ביעדים סביבתיים של העירייה וכיוצ"ב?

59. מהי המעורבות הנדרשת לדעתך של ציבור התושבים והעסקים בתהליכי קבלת החלטות בתחום הסביבה, התכנון והבניה? כיצד תפעל/י על מנת לערב אותם בהתאם לתפיסה זו?

שאלות למתמודדים.ות לרשויות המקומיות

כללי:

1. האם יש לך מצע סביבתי?
2. מה מידת העניין שלך במשברי האקלים והזיהום הסביבתי?
3. כמה חשוב לך להיתפס כמועמד/ת סביבתי בעיני הציבור?
4. מה מידת הידע שכבר יש לך בנושא או האם עליך להתחיל ללמוד את זה עכשיו?
5. האם יש לך מישהו/י בצוות שמומחה לנושא הגנת הסביבה ובריאות הציבור והטבע ולהיערכות לשינויי האקלים?